

Kapitel 31

Så mycket bröllopsbesvär, ”*Bröllops-Besvärs ihågkommelse*”. Det är inte längre tal om att slänga på sig kläderna i en handvändning och i enrum. Jag står i mors och fars sängkammare och är omgiven av en hel hord av uppvaktande, som vill klä mig till brud. Alla mostrarna har kommit åkande och har synpunkter på hur brudar skall bete sig och se ut – till och med vad de skall ha på sig under.

– Midjan – vi måste ha något som håller in midjan. På min tid hade vi snörliv. Hur bär ni er åt nuförtiden, ni unga kvinnor? Har du inget som håller in din midja?

Storrådan ser bekymrad ut, men moster Adina lägger sina båda händer runt min midja.

– Till den här lilla midjan behövs ingen hållare av något slag. Den kan pastorn klämma in mellan sina båda händer. Det är nästan så att mina händer räcker till.

Jag säger ingenting men mina tankar går till hans händer. Ännu så länge har de bara hållit om mitt huvud, när han kysst mig på pannan. Som han förklarande sagt till mig:

– Övriga ömhetsbetygelser spar vi tills vi har blivit äkta makar.

Vi är ett kyskt blivande äktepar och det är något fromt över oss och vårt beteende. Så som det bör vara när en kyrkans man är inblandad. Han är väl inte av den passionerade sorten – det har jag redan räknat ut och det är väl inte heller vad jag önskar mig. Hans

breda bröst är vad som lockar mig. Själv är jag en snäll familjeflicka, som denna dag ska ingå ett ståndsmässigt äktenskap.

Men mina tankar rör jag inte över. Hans händer kan ju inte i all evighet ligga kvar runt min huvudskål och nu när det pratas om händer runt min midja kan jag undra hur det skall kännas om de går längre ner – och det är klart att de gör. Det är inte alls frågan om om utan när. Och det blir ju när prästen har läst över oss, vi ligger i brudsängen och det är ju där brudgummen har sina händer.

Mäns händer har alltid vandrat utmed kvinnors kroppar. De börjar högst upp och smeker kvinnans hår sen vandrar de ner utmed hennes rygg och hittar liksom i förbigående ner till de runda skinkorna. Nu har de fått mersmak och förflyttar sig till framsidan av kvinnokroppen där det finns annat som är lent och mjukt. Från bröstet vandrar de ner mot den runda magen och prövar med ett finger runt navelns runda hål. Därifrån smeker de sig längre ner för att komma åt godsakerna nedanför *venusberget*. När de tassat omkring ett tag därnere och känt av fukten får männen kvinnokroppen ner på rygg, de makar sig uppåt och tar till sin andra kroppsdel – den som finns längre ner och som är den yttersta utposten på den manliga kroppen. De sårar på kvinnans ben och söker sig till samma ställe där de en gång för länge sen trängde fram ur en annan kvinnokropp, moderns. Men nu är de inte längre den lilla hjälplösa varelsen som möter världen med ett skri – de är vuxna män som är ute för att återigen erövra det som de en gång befriat sig ifrån. De tar för sig ...

Varifrån kommer alla dessa ovälkomna tankar som följs åt av tankar på vad pastorn – *Henrik, han heter Henrik* – ska göra med sina händer. Han ska förstås göra samma sak som andra män i hans situation. Han ska vandra med sina händer över min kropp. Jag har svårt att få honom att passa in i en sådan roll.

Vilda och osmakliga tankar sprider ut sig i min hjärna och som i blyxtbelysning ser jag för mig texten i Gunillas hädiska brev. Jag hade sprättat upp brevet i Henriks närvaro och på mitt ansiktsuttryck hade han slutit sig till, att där stod något speciellt. Jag höll

brevet en bit ifrån mig som om jag tog avstånd ifrån det samtidigt som det ryckte i mina mungipor av återhållet skratt

– Gunilla ja ... var det enda jag kunde pressa ur mig.

Hon hade gjort en *parafras* eller *travestering* av ”Gud som haver barnen kär” – det betyder att man ändrar lite i en text som är *vedertagen*, alltså allmänt accepterad av, ja vem då, i största allmänhet, alltså – i det här fallet en barnabön. Där sitter den nu i min tankebank och faller väl aldrig bort därifrån. Så här skriver hon:

”Du har väl inte glömt bort din gamla barnabön. *Gud som haver barnen kär*. Den kan du behöva så att du får kläm på vad som väntar dig. Den lyder så här:

*Gud som haver barnen kär
se till mig som nygift är
vart jag mig i sängen vänder
är han där med sina händer.”*

Henriks händer och hans kropp. Vad döljer sig under prästkaftanen. Nu kommer tanken smygande på fars antydningar. Pastorns – Henriks – tycke för god mat och bilringar under prästkappan.

Vad då – kropp som kropp. Själv är jag ingen Venus som stiger ur havet med håret och havet böljande kring min våta blänkande gestalt. Inga änglar flyger trumpetande i luften omkring mig. Spegeln säger ett och annat. Mina bröst är två små tuttar, mina knäskålar är inte inbäddade i fett och den övriga delen av min kropp är inte fyllig. Jag är som formad av den smäländska naturen, av berget borta i Kroktjärn. Lite knotig.

– Du måste äta lite mer så att du lägger på hullet, tycker Stor-rådan.

För vad då, för vem då? Duger jag inte som jag är? Pastorn, Henrik, vill i alla fall ha mig.

Nu hjälps de åt mor och hennes systrar med att trä klänningen över mitt huvud och det gör de så att det ser ut som om det var frågan om en helig handling, och jag själv var något heligt och

ömtåligt som kunde gå sönder, om man var oaktsam. Eller var det brudklänningen de vördade och inte mig.

Och fin var den och jag hade själv fixat till den. Inte hos modesömmerskan i stan. Hon syr efter mallar och gör brudklänningar på löpande band. Mor och jag hade utkämpat en strid med varandra och till slut hade far blandat sig i leken.

– Vad strider ni om? Brudklänningen? Det tycker jag att Helga själv ska få bestämma. Fru Lindström, vem är det? Och hon bor på Östra Boulevarden. Och vad skulle det vara för fel på Östra Boulevarden?

Så stod jag där i trappuppgången och ringde på hennes dörr.

– Nej men ser man på och vad står på nu, då? Stig på, stig på. En brudklänning, jo jag tackar jag. Det skall bli ett sant nöje. Men först ska vi ha lite choklad med vispgrädde.

Knappt hade jag slagit mig ner i hennes kök förrän hennes äckliga pekingseser kom upphoppande i mitt knä och gned sitt kliande arsele mot mitt knä.

– Jag tror han har fått mask, sa fru Lindström och hällde upp den rykande drycken i min kopp. Sen la hon ut texten om hur en brudklänning till mig skulle se ut.

Hon formade sina händer och beskrev med dem som jag tyckte ett timglas, där sanden rinner ner från den övre kupan till den nedre, men så hejdade sig hennes händer och gjorde en ubuktning ner till.

– En blomranka. Du ska se ut som en blomranka, en som är på väg att slå ut. På en gång oskuldsfull och sensuell.

Sen haltade hon före mig in i syrummet och vi började rumstera om bland hennes tygpackar. Så slet hon tag i tjock packe och bredde ut tyget för mina ögon. Sen draperade hon det över mina axlar och puttade fram mig till spegeln och där blev jag flickan i spegeln, någon annan än jag själv och som gömmer sig inne i mig, en flicka som ler men inte med sina gamla tekoppsögon, nu har hon ögon fyllda till brädden av något som håller på att svämma över.

Överrumplad står jag och en annan bild dyker upp ur mitt minne;

jag är tillbaka i barndomen och står bredvid min mor framför ett marknadsstånd. På bordet framför oss ligger en stor blomsterhatt. Mor plockar upp den och sätter den på sitt huvud. Och där sker den stora förvandlingen. Mor är inte bara en mor – hon har en främmande varelse som gömmer sig inne i henne.

Visst – där står jag och ser på mig själv och tänker fjolliga tankar om blommor som slår ut sina blomblad, då de smeks av vårens ljumma vindar.

Av det skulle det kanske kunna bli en dikt och om jag hade papper och penna ... men det har jag inte. Här står jag och är tillbaka i verkligheten. De gamla tekoppsögonen är på plats och det som de var bräddfylla av är bara borta.

– Precis rätt tyg för dej lilla pyre, för visst är du ett litet pyre. Pyrola, så skulle du heta. Visst skulle det vara ett flicknamn och inte bara namnet på en blomma.

NÄR BRUDKLÄNNINGEN LEVERERADES gjorde mor stora ögon. Helt hänförd hade hon blivit över den. För inte så länge sedan hade hon räkat ut för en *malör*. Man skulle också kunna kalla det en *försädelse*. Hon hade varit på bjudning och där hade en annan av gästerna burit en exakt likadan klänning som mor, det var bara färgen som skilde dem åt.

Hon och mor hade hade smugit längs väggarna och försökt undvika att bli sedda tillsammans, men de hade ideligen kolliderat med varandra. Klänningarna var enligt god tradition sydda hos stadens societetssömmerska.

– Vi blev till åtlöje och folk *log i mjugg* åt oss, berättade mor efteråt.

– Men! sa mor, när brudklänningen i god tid hade levererats och sedan blev hon stum. När hon hämtat sig något frågade hon ut mig om fru Lindström, var hon bodde och om hon bara sydde åt ungdomar. Jo, det trodde jag, stadens tanter vågade sig inte dit för hon fanns ingenstans på den sociala skalan.

Efter moget övervägande hade mor tagit kontakt med henne, och

sen hade hon precis som jag blivit ombedd att sitta i fru Lindströms kök. Där hade hon blivit itvingad choklad med vispgrädde och fått finna sig i att dricka chokladen med en pekingeser i knäet.

Vid hemkomsten kunde hon berätta, vad hon varit med om.

”Nu ska vi ha något riktigt tjolahoppsan.”

– Ja, fru Lindström sa faktiskt tjolahoppsan, och det gjorde mej livrädd. Inte blev det bättre när den där dumma hunden, som hon har, hoppade upp och placerade sin stjärt i knäet på mej. Och jag förstår inte vad den hade för sej. Den gned hela tiden stjärten mot min kjol. Det var obehagligt. När jag nästa gång kom dit för att prova tackade jag nej till chokladen. Jag ville inte sitta i hennes kök igen med den där eländiga hunden i knäet.

Jag talade inte om för mor, att hunden hade mask. Men mors klänning blev ett riktigt litet underverk med spetsar kring halslinningen, blommigt liv mot ljusgul botten och enfärgad blå kjol. Puffiga ärmar med små silverknappar på ärmlinningen.

Far hade knutit ihop sina ögonbryn, när han fick se mor i den nya klänningen. Och kanske tyckte han att den var alltför extravagant. Men sen hade han sett förnöjd ut och lett med både mun och ögon.

– Nu hänger vi ut vår blågula fana, tyckte han och tog mor i famn.

DÄR STÅR JAG nu framför spegeln i föräldrahemmet och försöker se ut som en blomranka. Ler och vickar lite på huvudet men jag är flickan med tekoppsögonen. Strax bakom mig breder man ut släpet på klänningen och fäster slöjan på mitt huvud, kröner det med en krona av myrten.

Jag schasar bort alla tankar, som inte passar in i sammanhanget. Äventyret lockar och det finns i Stockholm, det är den plats på jorden, kring vilken allting rör sig. Det är dit jag är på väg, och jag är en lycklig brud. Som ler mot bilden av sig själv i spegeln, sveper åt sig släpet, vänder sig om och fladdrar ut i rummet som en fjäril.

Alla ansikten runtom är förnöjda. Jag ser mor, hon står lite vid

sidan om och ser belåten ut, så som en mor ska se ut när hon tycker att hennes dotter har gjort ett gott val.

– Nog är det en lycklig brud som ska till altaret i dag. Och riktigt vacker har vi gjort dej. Tack alla ni som har hjälpts åt ...

DET VAR NÄRA ATT brölloppet hade blivit inställt eller fått äga rum utan fars närvaro eller medgivande. Slakten hade varit samlad vid midagsbordet i mitt föräldrahem i Christiansstad några dagar före brölloppet utan att brudgummen varit närvarande. Dagen innan hade det varit middag i prästgården och mina släktingar hade fått träffa min blivande make. Mötet hade utfallit till allas belåtenhet även om en och annan efteråt hade uttalat åsikter om brudgummens ålder.

– Han är ju inte så ung ...

– Han har i alla fall talets gåva.

– Vad spelar åldern för roll när det handlar om kärlek.

– Han är en mogen man, en man i sina bästa år.

Hans ålder hade vägts upp av andra förtjänster. Far deltog inte i den allmänna munterheten men plötsligt upphäver han sin röst.

– Polisongerna ska bort.

– Vad då – polisongerna? Dom klär honom ju. Han får liksom lite mer auktoritet.

– Skulle han behöva det då?

– Bort ska dom!

– Men käre Birger ...

Mor vädjar till far.

– Jag ger inte bort min dotter till en man med polisonger. Dom ska bort.

Det skrattades muntert runt bordet som åt ett gott skämt. Men efter maten tog mor mig avsides:

– Du får säga till Henrik, att han rakar av sej polisongerna. Annars är jag rädd för att vi får fira bröllopet utan far.

DET BLEV ETT bröllop och far var med. Framme vid altaret väntade

en brudgum iförd frack men utan polisonger.

Vi hade trätt in i *vapenhuset* – det är där alla vapenskramlade män väntas lämna ifrån sig sina vapen, innan de träder in i det heliga kyrkorummet.

Vi stannar till och kyrkvaktmästaren bugar, ler och kommer fram till oss för att hälsa oss välkomna. Så går han bakom våra ryggar och rätar till släpet och slöjan, så att allt ska se snyggt och prydligt ut. Far tar min hand i sin och vi bereder oss att stiga in på den röda mattan som leder fram till altaret och den väntande brudgummen.

Då hör jag tydligt fars röst:

– Det är inte försent än.

Det går som en stöt igenom mig. Jag vänder mitt huvud och betraktar honom och väntar att han vädjande ska se in i mina ögon. Men nej, hans blick är riktad rakt fram, hans grepp om min hand är fast. Manade han mig att vända om och springa ut ur kyrkan. Hur skulle det se ut? Eller menade han något helt annat – något som jag inte kan ta till mig?

Det händer saker inne i min stackars hjärna och jag kan se mig själv svepa med handen och rafs ihop släpet med slöja och allt och fly ut ur kyrkan, medan folk står upp i bänkarna och ropar och skriker och där mitt ibland dem står en stor högre man och ropar högre än alla andra: För Guds skull, spring för glatta livet – det är jag som skall stå där framme vid altaret och vänta på dej. Det är jag som är David Nilsson i Dädesjö ...

De inre kyrkdörrarna slås upp på vid gavel och tonerna brusar ut från orgelläktaren. Vi tar några steg och hamnar på röda mattan med allas blickar riktade mot oss, min hand fortfarande i fars, och hans grepp lika fast. Jag försöker komma tillbaka till verkligheten. Mina blickar hakar fast vid guldskon som skymtar fram under det böljande sidenet, när jag flyttar fram foten, se där är min sko, min fot rör sig framåt, jag lyfter blicken och noterar detaljer i omgivningen, hur kyrkbänkarna ser ut, vad det kan vara för träslag, hur många människor som sitter i bänkarna och vilka det är som sitter

där och varför de sitter där.

Så ser jag guldramen med sina guldbokstäver:

”Saliga äro de saktmodiga ...”

Sådan som jag vill bli. Kanske finns det en likadan tavla i den kyrka och den församling uppe i Stockholm, som snart skall bli mina. Annars skall jag se till att det kommer upp en tavla i guldram med bokstäver om saktmod så att jag ständigt skall ha den framför ögonen på min vidare färd genom livet.

Röda mattan tar slut. Vi är framme vid altaret och far släpper min hand och lämnar av mig till pastorn, Henrik, min blivande make.

Ceremonien kan ta sin början.